

URI FERENC

Egy csúrogi asszony élettörténete

8.

VI. CSÚROG KULTÚRÉLETÉBŐL

A nagyközség aránylag kisszámú magyarsága – összalakossága a háború után tízezer volt, ebből háromezer volt a magyar – a katolikus egyesületek keretében fejtett ki kulturális tevékenységet. Már az első években rendeztek kisebb előadásokat az alkalmi műkedvelő egyesületek, de nagyobb arányú műkedvelő munkásság akkor kezdődött, amikor Dobos János Szenttamásról Csúrogra költözött. Az ő kezdeményezésére 1927-ben megalakult a Katolikus Legényegylet. Ebbe főleg az iparos ifjúság tömörült – tagja volt Pál is, a falu ácsmesterének a fia –, hamarosan színre vittek a nagyobb horderejű színdarabokat, mint a Falu rossza, Ördög mátkája, A betyár kendője, A cigány, Gyurkovics lányok, Torockói menyasszony stb.

Nagy lendületet vett a kulturális élet Dupp Bálint plébánosnak Csúrogra történt áthelyezésével.

A harmincas év elején ingyenkonyhát nyitottak a szegényeknek, és 9 tagú bizottság irányította. Dupp Bálint plébános és Sárközi Sándor kántor ünnepélyesen megáldotta a szegények konyháját. Naponta félszáz ételadagot osztottak szét a nincstelenek között, tekintet nélkül a nemzetiségre! Erre a konyhára járt Pipa Lula Szurdula, a falu szegénye is. Anna a Tisza-parti sorból minden héten két-három napot önkéntesen dolgozott a konyhán mint kisegítő.

Február elején felújították az Önkéntes Tűzoltótestületet, amely a világháború kitörésétől nem működött. Mészáros Dániel helybeli fényképész volt a kezdeményező. Az alakuló közgyűlést a község háza tanácstermében tartották. Az első csapatnak húsz önkéntes tagja volt, közéjük tartozott Anna Pistája és Mária sógorasszony Péter fia is.

A harminchármas év februárjában egy érdekes jelmezbált rendeztek a Park Szálló összes termében az úri kaszinó tagjai. A jelmezbálon magyarok, szerbek vegyesen vettek részt. A főrendező Dimitrije Tomic főjegyző volt. Negven jelmezes vonult a színpadra, láthattak ott lordot, teababát, cowboyot, medvét, nyuszikát, kínai kullit stb. Az első díjat Beszlics tanító leánya, a másodikat Kovács János bankigazgató lánya kapta.

Dupp Bálint plébános a harmincas évek közepén megalakította a Keresztes Egyletet, és ő volt a lelki vezetője és ifjúságnevelő céljaik megvalósítója is. A Keresztes Egyletbe tömörülő fiatalok kötelességüknek tartották, hogy évente három-négy színelőadást mutassanak be, és a szüreti felvonulásokkal is fenntartsák a magyar népszokásokat. Harminchét nyarán felemelő egyházi ünnepségen szentelte föl az egyesület piros selyembrokátból készült zászlóját Dupp Bálint plébános. A zászlóanyai tisztet Zsótér Józsefné tanítónő töltötte be. Anna kisebbik fia, Lajos is csatlakozott az egylethez. A barátai közül ott voltak még: Alatyány Péter, Sípos Vili, Mészáros Pista és mások. A téli hónapok vasárnap délutánjain a tanultabb tagok felolvasást tartottak vallási, erkölcsi, történelmi, néprajzi, irodalmi, egészségügyi és egyéb közérdekű kérdésekről. A kultúrelőadásokat mulattató műsorral fűszerezték, emellett szórakoztató műsoros előadásokat rendeztek Mikuláskor és karácsony estéjén.

A főiskolás helyi fiatalság nemcsak tanultságát, tudását használta föl a népművelésre, hanem kezdeményezésükre rendszeresítették a népszokások bemutatásának további bővítését. Például: minden ősszel felújított szüreti felvonulást és mulatságot, nyáron aratóbált rendeztek. Ismertebb csúrogiak voltak: Füstös Miklós, aki állatorvosnak tanult Zágrábban,

Gondi Ferenc (ő a filozófia tanára lett), Tass Sándor, Tass Ella és mások.

VII. CSÚROG – EGYÉB VONATKOZÁSOK

Lajos volt Anna kisebbik fia a második házasságából. Mivel hamar elvesztette második férjét is, változatlanul nehéz volt a család élete. Különösen Lajos nevelése okozott neki problémát, mivel nem szeretett tanulni a gyerek. Így a negyedik osztály elvégzése után Anna Óbecsére adta egy szerb asztalosmesterhez tanoncnak, hogy elsajátítsa a szakmát. Nem múlt el fél év sem, Lajos otthagya a tanonckodást, és egy reggel hazaszökött Csúrogra. Az volt a kifogása, hogy a mester őt nem szerette, azért mert magyar – pedig kitűnően beszélte az állmnyelvet. Ezenkívül állandóan verte, húzgálta a fülét, így otthon maradt mesterség nélkül, soha nem lett belőle asztalos.

Ezután Lajos azzal kereste meg a mindennapi kenyerét, hogy hasonszőrű barátaival együtt – akiknek szintén nem volt semmilyen szakmájuk – alkalmi napszámomunkát vállaltak a faluban és a környező tanyákon. Nyáron át a cséplőgépnél dolgoztak, azután hordták a kocsival a gabonát, ha kellett, istállótrágyát a szántóföldekre, vagy zsákoltak a magtárakban vagy a malmokban. Legtöbbet a Hang gőzmalomban zsákoltak. Ez naponta 2,5 vagon búzát is feldolgozott. A gőzmalom kétemeletes, téglából épített üzem volt, közel a falu központjához. Nehezen lehetett bejutni oda dolgozni, mert ott fizettek a legjobban.

Folytatjuk

Pipa Lula Szurdula, Mellár Lajos festménye (1939)